

Referat fra Rovfuglegruppens årsmøde på Fangel Kro 1. november 2025

Deltagere:

Per Ekberg, Luise Ekberg, Steen Kryger, Niels Peter Andreasen, Jørgen Jensen, Jørgen Terp Laursen, Lars Fenger Nielsen, Geoffry Preston, Per Rasmussen, Kurt Storgaard, Peter Dam-Hansen, Liva Bonnesen, Iwan Bergholdt, Søren Peter Jensen, Kim Skelmose og Flemming Jacobsen

Gæster: Bo Kristiansen, Danmarks Jægerforbund og Hans Meltofte, kontaktperson for Hovedbestyrelsen.

Afbud: Dorte Andersen, Leif Novrup, John Holm og Jan Tøttrup

Velkomst v. Per Ekberg

Per Ekberg bød velkommen til årsmødet.

Velkommen til nyt medlem: Liva som har censusområderne Grønholt Hegn og Grønholt Vang. Styregruppen består af Per Ekberg (formand), Luise Ekberg og Steen Kryger.

Fællesskab gennem fugle v. Bo Kristiansen, Næstformand Kreds 5, Fyn, DJ

DOF'ere og jægere har haft en tendens til at se hinanden som arketyper, og det har blokeret for gensidig forståelse og samarbejde. Da der er meget gråt hår i organisationerne, sker ændringerne langsomt.

Bo nævnte, at mange af de nye jægere bor i byen, og gennemsnitsalderen for nyindmeldte medlemmer er mellem 32 og 35 år.

Vi arbejder på at respektere hinanden, i stedet for at kategorisere hinanden. De nye jægere går mere op i kvalitet af naturoplevelsen end mængden af nedlagt vildt, og der er større selvjustits blandt de yngre jægere i forhold til overholdelse af jagtlov og etik.

Skovgæsters fladefærdsel har ikke været velset blandt jægere, fordi jægerne ikke kan forudse, hvor meget trafik det giver, hvis der findes specielle arter i skoven. Jægere ser ofte ornitologer som et forstyrrende element i naturen i yngletiden, men de arbejder på, at der er færre restriktioner på færdsel i naturen, da den burde være for alle, dog på veje og stier.

Bo mente vejen frem er, at oplysning om hinanden er fagligt korrekte, så man undgår mudderkastning.

Det blev nævnt, at det vil være af stor værdi, hvis jægerne registrerer ynglende rovfugle på DOFbasen, men markerer dem som "hemmelige".

Hans Meltofte fremhævede, at beskydningen af fredede fugle er faldet markant siden 1970 og 80'erne, og ses næsten ikke mere.

Dagens problem er ulovlig bekæmpelse af rovfugle, som sker på de store kommercielle udsætningsplader, hvor der skal leveres. Det er nok i de deltidskommercielle jagtkonsortier, at problemet er størst. Dog ses ulovlig adfærd stadig, men på meget få godser.

Luise Ekberg fremhævede projekt Fællesskab gennem fugle (FGF), som har givet kontakter og netværk mellem ornitologer og jægere.

Politiets manglende indsats ved anmeldelse af ulovligt nedlagte rovfugle blev beklaget.

Det blev til sidst diskuteret, hvad der forstyrrede fuglene mest, jægeres skud eller den stigende færdsel i naturen.

Jagtkonsortier på arealer på 5 ha bør ændres på sigt, så man når op på 70 ha.

Styregruppevalg til næste år (Orienteringspunkt)

Luise Ekberg, Per Ekberg og Steen Kryger annoncerede sidste år, at det blev deres sidste 2-års periode som styregruppe for Rovfuglegruppen.

Luise opfordrede til, at der kom lidt dialog via mail igennem året.

Herefter kom der en drøftelse af problematikken, da flere var bekymrede for gruppens fremtid.

Geoffry Preston efterlyste en oversigt over, hvad styregruppen laver, så evt. nye ved, hvad de går ind til. Her kunne styregruppen oplyse, at det bl.a. var en årlig beretning til DOF's

Repræsentantskab. Den ligger på DOF's hjemmeside. Hertil den årlige planlægning af årsmødet.

Derudover at følge med i, hvad gruppemedlemmerne har af aktiviteter gennem året.

Jørgen Terp Laursen foreslog ændring af gruppens formål til:

- Fremme kendskabet til og interessen for at beskytte rovfuglene i Danmark.
- Undersøge bestandsudviklingen for de ynglende rovfuglearter i Danmark.
- Formidle viden om rovfuglene til DOF, pressen, lokalt og nationalt.

Jørgen foreslog herudover en reorganisering, hvor den nedlagte uglegruppe og Rovfuglegruppen kunne lægges sammen, men det virkede ikke som om, der var umiddelbar stemning for at ugler og rovfugle igen skulle lægges sammen.

Problemet er dog, at der uden en styregruppe ikke er en rovfuglegruppe.

Luise Ekberg mente ikke, at gruppen, som den fungerer i dag, vil eksistere fremover, da det er svært at rekruttere medlemmer, som vil forpligte sig til at registrere over mange år. Hun foreslog, at vi laver Bio-Blitz arrangementer, da unge ornitologer måske lettere kan motiveres til korterevarende aktiviteter, som også har et socialt islæt.

Liva Bonnesen mente at gruppens "reklame" på DOF's hjemmesider er får dårlig, hvis man vil aktivere nye medlemmer.

Kim Skelmose fortalte om Projekt Ørns organisering og arbejdsmåde til inspiration. De var 50 til deres 2024-årsmøde, så de må gøre noget rigtigt. De laver en flot årsrapport, som ligger på DOF's hjemmeside.

Emnet må drøftes hen over året.

Runde fra medlemmerne.

Niels Peter Andreasen fortalte om sit dagbogsprojekt, som handler om hans liv og oplevelser i naturen. Niels Peter overvejer, hvad der skal blive af de mange dagbogsoptegnelser, der indeholder tegninger, akvareller og tekster.

Per Rasmussen (Glentegruppen) har sat GPS på 4 glenter. Den første af de tidligere GPS-mærkede glenter har forsøgt at yngle som 3K ved Tystrup, Sjælland.

Det har ikke været muligt at lave bestandsvurderinger pga. manglende indberetninger.

Lars Fenger Nielsen har arbejdet med glenter i Vejle i 25 år. Siden 2012 har han haft Vejle kommune som census-område. Bestanden her er gået fra 9 til 16 par i de år.

Succesraten har som gennemsnit været 75%.

Lars redegjorde for sit område og omtale vandrefalken i Vejle havn.

Geoffrey Preston fra Koldinggruppen har ikke fundet hvepsevåger i år.

Jørgen Terp Laursen omtalte kameraovervågning af vandrefalkereden i Århus havn.

Jørgen har indsamlet materiale til en artikel om "Ugler på danske småøer".

Jørgen har kikket på fugleinfluenza i relation til rovfugle og ugler. Der er indleveret 25 musvåger i år hvoraf 9 med fugleinfluenza.

Ivan Bergholdt havde et dårligt rovfugleår i Koldingområdet, men håber at gennemgang af skovene i vinter kan give nogle ynglepar.

Peter Dam-Hansen fra Koldinggruppen har 3 km² skov, hvilket gav 11 musvågereder, med 6 succesreder.

Søren Peter Jensen har ca. 6 km² i Koldingområdet, hvor musvågebestanden er gået lidt ned, måske pga. ravne og evt. en stor hornugle. Der var ingen lærkefalke i elmasterne.

Steen Kryger var tilknyttet projektet Fælleskab gennem fugle på Clausholm gods, hvor der ynglede 1 par duehøge.

Hans Meltofte har 3 manuskripter om rovfugle i gang til DOF's videnskabelige tidsskrift.

Kim Skelmose fortalte om GPS-resultater på ørne, men han har også sat GPS på hvid stork.

Flemming Jacobsen havde i 2025 11 aktive reder med musvåge, samt hvepsevåge, rørhøg, spurvehøg, tårnfalk og havørn i sin del af Koldingområdet.

Liva Bonnesen er ny og har Grønholt Hegn og Grønholt Vang, som hun har brugt året til at lære at kende. Liva bruger Google Tracker, så hun kan holde styr på, hvilke områder hun har besøgt. Det er blevet til duehøg, musvåge, havørn og rød glente.

Luise Ekberg refererede fra Store Dyrehave v. Hillerød 14 km². 4-6 par musvåger, 1-3 par duehøge og 0-1 par hvepsevåger. Skoven huser meget friluftsliv, da der er en lang MTB-rute, orienteringsposter, hjertestest og store P-pladser m. skiltning, som viser konditionsberegninger, ruter mm.om

Forsker Peter Sunde laver en rapport om forstyrrelsers indflydelse på rovfugles ynglesucces, og Luise håbede at kunne referere fra rapporten, men den er desværre forsinket på grund af ulveproblematikken, som Peter Sunde også arbejder med.

Luise fortalte om de 3 fiskeørnereder i Gribskov, hvor der kun har været få problemer med publikumsforstyrrelser.

Luise viste video af, hvordan en ung duehøg slog 2 unger direkte på reden, selvom de kunne flyve. Luise og Per har afholdt et redefinderkursus i januar på vandrehjemmet i Hillerød med 20 deltagere fra både DOF og Danmarks Jægerforbund.

De har også lavet en podcast med en journalist fra Danmarks Jægerforbund, link:
<https://www.jaegerforbundet.dk/om-dj/dj-medier/nyhedsarkiv/2025/podcast-om-de-fascinerende-rovfugle-og-deres-reder/>

Der kommer også en artikel i Fugle og Natur.

Per Ekberg går i Gribskov på 25'ende år. Musvågebestanden er i frit fald formodentlig pga. publikumsforstyrrelser. Der er for første gang ikke fundet beboede hvepsevågereder. Duehøgen har stabiliseret sig på et lavere niveau efter tidligere tilbagegang. Spurvehøgebestanden fluktuerer afhængigt af duehøgebestanden; er der mange duehøge, er der få spurvehøge og omvendt. Der er ikke fundet lærkefalk.

Jørgen Jensen har kontakter ud i Europa og holder os orienteret om bøger og artikler om rovfugle.

Jan Tøttrup Nielsen har sendt flg. på mail:

Fra undersøgelsesområdet "Vendsyssel" 2417 km² er der kun data for Duehøg og Rød glente.

Rød glente: 44 par hvoraf de 21 er kontrolleret for reproduktion. Gennemsnitlige 1,00 unge/par og 1,90 unger/par med unger. 47,6 % 0-kuld. Bestanden stabil, fremgangen er stoppet.

Duehøg: en lille fremgang til nu 54 par, men de fik kun 52 unger på vingerne? – gennemsnitlig 0,96 unge/par og 1,86 unger/par med unger. 48,1 % 0-kuld. 2025 den hidtil dårligste reproduktion i hele undersøgelsesperioden (1977-2025). Årsag: vådt og koldt forår, Stor hornugle og skovning i yngletiden.

De øvrige arter inden for undersøgelsesområdet Vendsyssel vurderes til følgende:

Hvepsevåge: kun en vurdering (reelt ikke arbejdet med arten). Bestanden som det plejer, få par i de store skove.

Musvåge: Stabil, men på et lavt niveau, mange par opgiver yngleforsøget. Musvågen er hårdt plaget af Stor hornugle.

Spurvehøg: katastrofe! Jeg er kun tilfældigt kommet over ET par i år!!!! I Børglum Klosterskov (400 ha) hvor jeg har min daglige gang, ingen ynglepar. Da der var flest (80'erne og 90'erne), var der 6 par. Fødemangel.

Rørhøg: bestanden er stigende.

Tårnfalk: Stabil, plaget af Duehøg og andet rovtøj.

Ud over det nævnte har Jan i 2025 arbejdet med den danske Kongeørne-bestand. Har indsamlet data om reproduktion, individbestemmelse, ringmærkning af unger og byttedyr. 7 par fik 5 unger på vingerne? (alle mærket). Har i år haft kamera i alle fem reder med unger (225 byttedyr og 2 aflæsning af farveringe).

Har også arbejdet med Stor hornugle – byttedyrs indsamling.

Planerne for 2026 er at slutte med duehøgeprojekt (måske) og arbejde videre med Kongeørn og Stor hornugle.

De 6 almindelige ynglearter i Danmark – resultater v. Jan Tøttrup Nielsen

På grund af afbud fremsendte Jan følgende oplysninger:

Der er i 2025 modtaget rovfugledata fra Luise Ekberg, Per Ekberg, Dorte Andersen, Liva Bonnesen og Jan Tøttrup Nielsen.

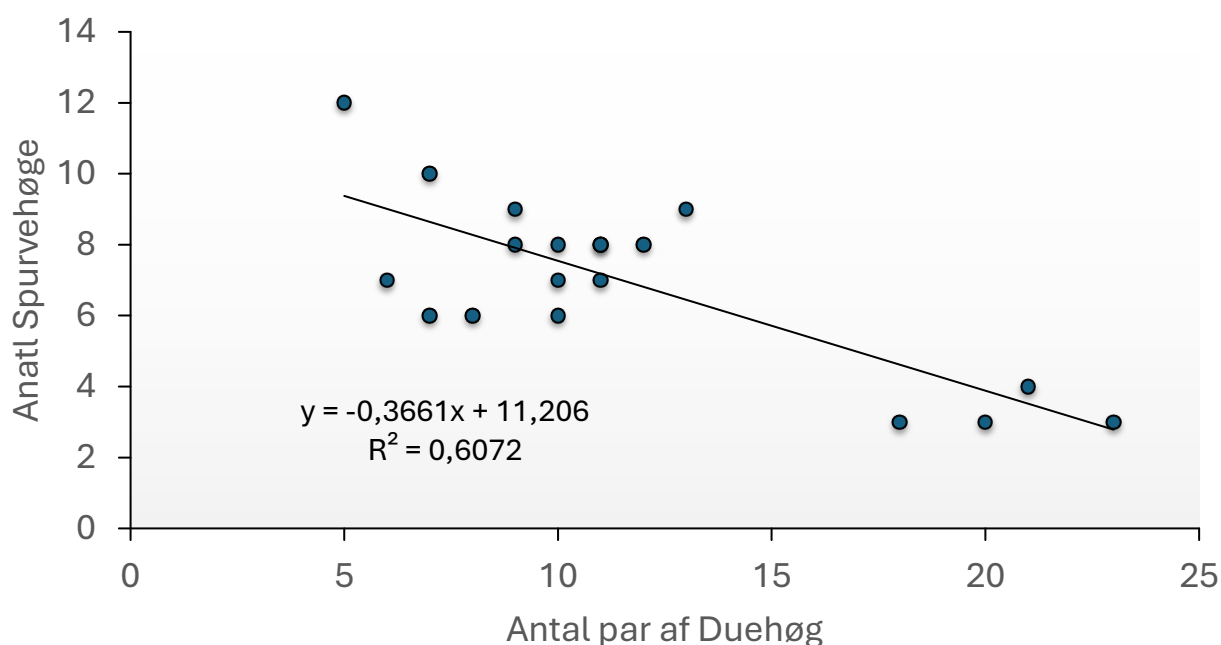
Derudover er der et undersøgelsesområde fra Kolding-området, hvor alle arter registreres, men som ikke er meldt ind.

Vi kunne godt bruge 7-10 nye områder spredt rundt i landet.

Det er først rigtig spændende, når man har data/tidsserier på 10-15 år, men det er et stort arbejde. Som eksempel kan nævnes forholdet mellem Duehøg og Spurvehøg i Grib Skov. Her tyder det på, at Spurvehøgen er under pres – jo flere Duehøge jo færre Spurvehøge, se figuren.

Hvis vi kan få reproduktionsdata (kuldstørrelser) fra Kolding, vil Jan Tøttrup Nielsen gerne lave en stor analyse over arternes reproduktion for alle de "alm." arter.

Forholdet mellem Duehøg og Spurvehøg 2007-2025 i Grib Skov

Vandrefalk v. Niels Peter Andreasen

Niels Peter fortalte levende om han-vandrefalken mærket HK (Hans Kurt). Han fortalte, at han fandt motivation til at følge samme falk i 16 år ved at finde de individuelle personlige karakterer ved fuglen. Det er en anden måde at se fugle på, end det normalt gøres.

2009 blev HK født som yngste i kuld af 4. Han blev "Klintekonge" dominerende på Møns klint.

I 2023 blev han måske ramt af fugleinfluenza, men 2 dage senere var han klar igen.

2023 blev et hårdt år for vandrefalke pga. fugleinfluenza, hvor vandrefalkebestanden blev halveret i både Danmark og Sverige.

2024 gav 12-14 par, 2025 gav 19 par.

Der ynglede 2 par i 2025 på klinten mod ellers max. 4 par.

Niels Peter omtalte planer om nedgradering af vandrefalk til kategori 2 på Cites og protesterne mod planerne, som vil tillade handel med arten.

Brug af Google Maps til registrering af reder, v. Luise Ekberg

Luise gennemgik til inspiration mulighederne i Google Maps, og hvordan hun selv får overblik over reder og yngleforløb pr. rede ved at registrere rederne i St. Dyrehave i Google Maps. Det er ret fleksibelt, og kan anbefales.

Status fra Koldingområdet v. Kurt Storgaard

Gruppen har lavet deres censusundersøgelser i 680 km² med ca. 6.000 ha skov 1973-2022, men er kørt lidt videre i 5 mindre områder fordelt på gruppens deltagere. Kurt supplerer i de resterende områder.

Musvågerne er gået svagt tilbage de sidste 3 år, med 35 % kiksere i år.

Duehøgen har svinget meget i tiden, men er nu tilbage til 10 par, som var startbestanden i 1973.

Rørhøg er steget meget i antal, pga. tættere ynglebestande på få lokaliteter og fin yngleproduktion.

I 1980 kom første kuld røde glenter, og i 2025 var der 20 par.

Det er gået godt for hvepsevågen i Koldingområdet. Det blev til 13 par, men vintereftersøgning kan give lidt flere.

Der var 38 reder med spurvehøg i 2025, men 2K-hunner manglede i ynglebestanden.

Ungeproduktionen har været god de sidste år.

Der var 1 kuld lærkefalk, men muligvis 1 ekstra par.

Der er 4 havørnepar i Koldingområdet.

Det blev til 1 vandrefalk, som fik 0 unger.

Tårnfalke undersøges ikke systematisk, men der sættes stadig kasser op.

Hans Meltofte efterspurgte publikation om ynglesucces for de almindelige ynglearter, som der ligger 50 års data på, hvoraf langt de fleste er fra Koldingområdet.

Kurt Storgaard var villig til at indgå i et samarbejde om bearbejdning af de mange data.

Afslutningen på Fællesskab gennem fugle v. Luise Ekberg

Luise fortalte om afslutningsarrangementet i projektet. Der var flere spændende oplæg fra deltagere, som har samarbejdet med herregårdsjægere om registrering af rovfugle på deres områder. Desværre blev det kun til 6 aftaler om samarbejde.

Af Rovfuglegruppens medlemmer er det kun Steen Kryger, der har deltaget.

Herregårdsjægerens formand var skuffet over, at der ikke var flere af hans medlemmer, der ville lægge områder til projektet.

Projektet Fællesskab Gennem Fugle er nu afsluttet, men der er basis for en opfølgning/videreførelse af projektet, fortalte formanden for 15. Juni Fonden, som har støttet projektet, i den afsluttende takketale.

Hans Meltofte fortalte, at DOF's holdning er at begrænse jagt på forskellig vis, men ikke at forbyde jagt.

Forstyrrelser pga. de stærkt øgede fritidsaktiviteter og sommerskovning blev berørt.

Undskyldningerne for sommerskovning er ud over, at maskinerne er dyre og skal køre hele året, at den øgede efterårs-/vinterregn gør det svært at køre i skovene med de store maskiner.

Evt.

HUSK 1. weekend i januar registrering af overnattende glenter. Indberet på DOF basen.

Forslag til emner i 2026

GPS-mærkning af glenter.

GPS-mærkning af tårnfalke (60 GPS påsat).

Rovfuglegruppens fremtid.

Referent Steen Kryger